Sivistyslautakunnan lausunto kirjaston tarveselvityksestä

Sivistyslautakunta 27.10.2026 § 125
918/10.03.02.00/2025

Tekninen ja elinvoimalautakunta pyytää sivistyslautakunnan lausuntoa 30.10.2026 mennessä kirjaston tarveselvityksestä.

Kirjaston tarveselvityksen esittely pidettiin yhteisesti hyvinvointi-, kuntakehitys- ja sivistyslautakunnille sekä kunnan vaikuttamistoimielimille Mäntsälän kunnantalolla 22.9.2026 klo 16:00 – 17:20.

Sivistyslautakunnan lausunto Mäntsälän kirjaston tarveselvitykseen

Mäntsälän kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian vuosille 2026–2030 lokakuussa 2025. Strategiassa oli tavoitteena, että huolehditaan palvelurakenteen vastaavan tulevaisuuden taloudellisia voimavaroja sekä palvelukysynnän muutoksia. Osana tätä tavoitetta on jo aiemmin tehty selvityksiä sivistys- ja hvynvointipalelualueen tulevaisuuden tilatarpeista.

Mäntsälän kirjaston tarveselvitys liittyy siis aiemmin tehtyihin sivistys- ja hvyinvointipalveluiden tilojen tarkasteluihin. Aiemmat tarkastelut perustuivat skenaariotyöskentelylle ja tilatarpeiden tunnistamiselle. Mäntsälän kirjaston tarveselvitys perustuu taas toimintaan ja sen tarpeisiin.

Mäntsälän kirjaston tilatarvetarkastelussa on huomioitava kolme keskeistä asiaa:

1. Kirjaston tilat ovat kirjastolain asettamat toiminnalliset vaatimukset täyttäviä ja kuinka ne vaikuttavat sivistyslautakunnan alaiseen toimintaan.
2. Kirjasto on ollut jo kolme vuosikymmentä väliaikaisissa tiloissa ja on järkevää etsiä pysyvää ratkaisua Mäntsälän kunnan kirjastopalveluiden sijoittumiselle, jotta palvelun kehittäminen mahdollistuu.
3. Monitoimitalon ja sen vaatima peruskorjaus 2030-luvun alussa, jolloin Mäntsälän kirjasto ei voi jatkaa toimintaansa monitoimitalolla vaan kirjasto joudutaan siirtämään pois monitoimitalolta. Kirjastolle ei kannata tehdä väliaikaista ratkaisua vaan edetä kohti pysyvää tilaratkaisua.

Kirjaston tarveselvityksessä on esitetty Mäntsälän kirjaston nykytilanne ja kuvattu kirjastopalveluiden tarve sekä tilaratkaisut, joissa tarve pystytään toteuttamaan. Tarveselvityksessä lähdetään liikkeelle kirjastolain toiminnallisista vaatimuksista ja tarveselvitysraportissa kuvataan kuinka esitetty tilaohjelma ja kirjastolain vaatimukset tarpeen kuvauksessa toteutuvat.

Sivistyslautakunnan alaisessa toiminnassa korostuvat lasten, nuorten ja perheiden tarpeet kirjastolle. Tarveselvitys vastaa näihin tarpeisiin ja siiinä kuvatut toiminnot lasten ja nuorten kirjastopalveluihin liittyen toteutuvat. Lapsille ja nuorille on varattu omat selkeät tilavaraukset, jotka nykyisistä väliaikaistiloista puuttuvat. Tarveselvityksessä on myös esitetty tiloja oppimiseen ja harrastamiseen sekä kirjaston lukutaitotyön entistä parempaan mahdollistamiseen. Kirjasto tekee oman lukemisen edistämisen tehtävän lisäksi lukutaitotyötä yhdessä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa. Myös kirjaston osallistuminen paremmin kuin nykyisin

esi- ja perusopetuksen kulttuurikasvatustyöhön mahdollistuu esitetyissä tiloissa.

Erityinen parannus tarveselvityksessä on kirjastoauton toiminnan integroiminen entistä paremmin osaksi muuta kirjastopalvelua, joka edes auttaa liikkuvan kirjastopalvelun kehittämistä ja tehostamista. Tämä on tärkeää kirjastopalvelun saavutettavuuden ja ja liikkuvan palvelun laadun kehittämisessä. Toimiva ja houkutteleva kirjastoauto on tärkeä työkalu pienten lasten ja nuorten lukutaidon edistämisessä.

Kirjaston tarveselvitysraportissa tuodaan esille selkeästi, että kirjaston väliaikaiset tilat eivät palvele tällä hetkellä mitään käyttäjäryhmää lain esittämien toiminnallisten vaatimusten mukaisesti. Monitoimitalon peruskorjauksen mahdollistaminen edistämällä kirjaston tarpeen toteutumista on lähtökohtana järkevä. Samalla voidaan edistää myös nuorisotilojen palauttamista alkuperäiseen käyttötarkoitukseen monitoimitalolla sekä korjata väliaikaistiloihin liittyvät esteettömyyteen ja turvallisuuteen liittyvät puutteet sekä kehittää kirjastoa kaikille kuntalaisille avoimena ja monikäyttöisenä palveluna.

Mäntsälän monitoimitalossa on peruskorjaustarve. Koko kiinteistöön kohdistua peruskorjaus on tehokkainta toteuttaa kokonaishankkeena, jolloin kirjaston tilaratkaisua tulee edistää pikaisesti. Monitoimitalon peruskorjauksen valmistelu edellyttää selkeää päätöstä siitä kuinka kirjaston pitkäaikainen tilaratkaisu tullaan toteuttamaan.

Kirjaston tarveselvityksessä on hyvää se, että tarpeen toteuttamiseksi esitetyt seuraavat askeleet on kuvattu selkeästi. Sivistyslautakunta korostaa, että kirjaston tilaratkaisussa edetään pikaisesti niin, että kirjaston sijainti selvitetään ja tutkitaan samalla tilanhankkimismuodot. Tämä edellyttää tilaratkaisun edistämiseen resurssia ja selkeän aikataulun, jolla edetään hankesuunnitteluun. Sivistyslautakunta korostaa, että on tilaratkaisu mikä tahansa, kirjaston tilatarpeen edistämisessä pohjana pidetään erityisesti tarveselvityksen lukuun kolme (3) kirjattuja kuvauksia ja periaatteita halutusta toiminnasta ja toiminnan laadusta.

Sivistyslautakunta kiittää selkeästä ja hyvin tehdystä kirjaston tarveselvityksestä ja toteaa, että tarveselvityksen ennakkovaikutusten arviointia tulee syventää tarveselvityksessä esitetyllä tavalla hankkeen seuraavissa vaiheissa.

Valmistelija

Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy Mäntsälän kirjaston tarveselvitysraportista annettavan lausunnon esittelytekstin mukaisesti.

Pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Käsittelyt

Käsittelyn aikana jäsen Satumaija Levón teki seuraavan muutosesityksen:

Ehdotetaan lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen tekstiin seuraavaa muutosta: Kirjaston tarveselvityksessä on hyvää se, että tarpeen toteuttamiseksi esitetyt seuraavat askeleet on kuvattu selkeästi.

Sivistyslautakunta korostaa, että kirjastopalvelut ovat kunnan lakisääteinen tehtävä ja kirjaston tilaratkaisun tarve perustuu kirjastolain mukaisiin toiminnallisiin vaatimuksiin. Sivistyslautakunta katsoo, että kirjaston tilaratkaisun valmistelua tulee vauhdittaa siten, että hankesuunnittelu käynnistetään vuonna 2027. Tämä edellyttää tilaratkaisun edistämiseen resurssia. Sivistyslautakunta korostaa, että on tilaratkaisu mikä tahansa, kirjaston tilatarpeen edistämisessä pohjana pidetään erityisesti tarveselvityksen lukuun kolme (3) kirjattuja kuvauksia ja periaatteita halutusta toiminnasta ja toiminnan laadusta.

Kaikki lautakunnan jäsenet kannattivat muutettua päätösehdotusta.

Päätös

Puheenjohtaja totesi lautakunnan yksimielisesti päättäneen hyväksyä esittelijän päätösehdotuksen seuraavalla muutoksella.

Toiseksi viimeinen kappale muutetaan muotoon: Kirjaston tarveselvityksessä on hyvää se, että tarpeen toteuttamiseksi esitetyt seuraavat askeleet on kuvattu selkeästi. Sivistyslautakunta korostaa, että kirjastopalvelut ovat kunnan lakisääteinen tehtävä ja kirjaston tilaratkaisun tarve perustuu kirjastolain mukaisiin toiminnallisiin vaatimuksiin. Sivistyslautakunta katsoo, että kirjaston tilaratkaisun valmistelua tulee vauhdittaa siten, että hankesuunnittelu käynnistetään vuonna 2027. Tämä edellyttää tilaratkaisun edistämiseen resurssia. Sivistyslautakunta korostaa, että on tilaratkaisu mikä tahansa, kirjaston tilatarpeen edistämisessä pohjana pidetään erityisesti tarveselvityksen lukuun kolme (3) kirjattuja kuvauksia ja periaatteita halutusta toiminnasta ja toiminnan laadusta.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Liite 1. Lausuntopyyntö kirjaston tarveselvitykestä
Liite 2. Kirjaston tarveselvitysraportti 31.8.2026
Liite 3. Tiivistelmä Monitoimitalon kuntotutkimukset
Liite 4. Mäntsälän kirjaston nykyisten tilojen epäkohdat
Liite 5. ”Unelmoidaan Uudesta”-asukastyöpajan tulosten tiivistelmä
Liite 6. Kansalaistoiminnan työpajan tulosten tiivistelmä
Liite 7. Tarveselvitysvaiheen tilaohjelma
Liite 8. Tila- ja pinta-alavertailutaulukko

Merkittiin, että jäsen Osku Karttunen poistui kokouksesta klo 19.15 ja saapui kokoukseen klo 19.17 asian käsittelyn aikana.